

**Databehandling
i
Slektsforskning**

Dis

SLEKT OG DATA

Nr 4/1991 Årgang 2

Løssalg kr. 35.-

SLEKT OG DATA

P.b. 47, 1430 ÅS

Redaktør:

Alf Christophersen tlf. 02 85 41 97

Abonnement
for bibliotek og lignende institusjoner
kan tegnes for
1991: kr. 75-

Annonsepriser: 1. gang 4. ganger

1/2 side	kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side	kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside	kr. 500,-	kr. 1400,-

Betaling for originalarbeid kommer i tillegg.

**Annonser kan tegnes ved henvendelse
til
DIS-Norge
Pb.47
1430 ÅS**

Foreningens adresse:

DIS-Norge
Pb. 47
1430 ÅS
Postgiro: 0824.07.64750

Medlemsskap i foreningen kan tegnes ved å betale gjeldende kontingent til vår postgiro som vist ovenfor.

Privatmedlemmer: kr. 125 pr. år

Foreninger: kr. 250 pr år.

Ungdom u 16 år/ Ektefelle: kr. 75 pr. år

SLEKT OG DATA

Medlemsblad for DIS-Norge

Nr 4. Årgang 2

ISSN 0803-0510

DIS-Norge - Styrets medlemmer 1991:

(privat-adresse og -telefon)

Leder: Wilhelm Færden
Bergslia 19, 0870 OSLO 8, telf. (02) 23 23 36

Kasserer: Sjur Madsen
Postboks 47, 1430 ÅS
telf. (09) 94 13 44, kontortelf. (09) 94 20 65,
fax (09) 94 25 63

Alf Christophersen
Ernæringsinstituttet, Universitetet i Oslo
PB. 1046, Blindern, 0316 Oslo 3
telf. (02) 85 41 97, fax. (02) 85 41 94

Arne M. Sandlie
2750 GRAN, telf. (063) 30620

Grethe Flood Vigerust
Nordtvetvn. 5
0952 Oslo 9
telf. arbeidssted (02) 23 74 80
fax. (02) 23 74 89

Gunnar Aabøe
3766 SANNIDAL
telf. og fax (03) 99 09 90 (kontortelf. 030 81700)

Varamedlemmer:

Anne Blakkestad
Grefsenvn. 21A, 0482 Oslo 4
tlf. (02) 71 20 07 privat

Ragnhild Prøytz
Strandpromenaden 5, 3190 Horten
tlf. (033) 46 658.

Styrets medlemmer svarer gjerne på spørsmål
vedrørende foreningens virksomhet, og medlemsskap
oppnås ved henvendelse til styret.

Innhold

REDAKTØRENS SPALTE	4
FORMANNENS SPALTE	4
VÅRT FØRSTE KURS ARRANGERT!	5
MITT FØRSTE MØTE MED EN BBS	6
MEGAREAD FOR IKKE-MEGAREADERE	8
ET PAR NYTTIGE BATCH-FILER FOR BRUK AV TELIX OG MEGAREAD.	17
5'TE NORDISKE SYMPOSIUM FOR DATABEHANDLING I SLEKTS- FORSKNING	18
KURSAKTIVITETER	26
ETTERLYSING!!	26
DISBYT - NÅ OGSÅ TILGJENGELIG FOR NORGE.	27
FORSKER REGISTER	28
HVEM FORSKER HVA	28
MEDLEMSVERVING	28
PROGRAM-ENQUETE	29
ØNSKES KJØPT	30
ØNSKES SOLGT	30
ETTERLYSINGER	30
OVERSIKT OVER BBS'ER SOM KJØRER SLEKT-KONFERANSEN	31
ADRESSER TIL DE ANDRE NORDISKE FORENINGENE:	31
MØTEAGENDA	32
GOD JUL OG GODT NYTTÅR!	32

FORMANNENS SPALTE

Kjære DIS-medlem

Gledelig Jul og godt Nyttår!

Julehøytiden og nyttårsfeiringen samler tradisjonelt familie, slekt og venner til glede og fest. Ja, det kan hende at 3 til 4 generasjoner kommer sammen for å feire jul og nyttår og dermed få oppfylt sine ønsker om og behov for samhørighet med de nærmeste.

Dette er etter min mening av største verdi og kan motvirke noe av den tendens til oppsplitting av familiene som dagens samfunnsliv i vår del av verden ofte fører til.

Det er vel, i hverfall hos slektsforskere, en klar sammenheng mellom ønsket om å feire høytider sammen med sine nærmeste slektninger og ønsket om å utforske og bevare minnet om sine forfedres liv og virke.

Jeg har selv på forskjellig måte opplevd at min interesse for slektsforskning dels knytter familie sammen og dels får de yngre generasjoner til å forstå og føle verdien av familietradisjoner - i hverdag og fest.

I min jule- og nyttårshilsen til DIS-medlemmene ligger det derfor i tillegg til de vanlige ønsker for julen og nyttår, også en appell til å ta vare på samhørigheten innen familie og med slekt og venner. Derved skapes det etterhvert et grunnlag for den verdifulle tekst du bør knytte til de nøkne persondata i din slektsforskning.

VENNLIG HILSEN

WILHELM FÆRDEN

REDAKTØRENS SPALTE

Først av alt må jeg få ønske våre lesere en riktig god jul.

Jeg håper de enkelte medlemmer vil bli fornøyd med det nåværende nummer. Denne gangen har redaktøren hatt masse materiale og ideer å øse av. I løpet av to dager dukket det opp melding om to artikler om bruk av BBS og modem. Den ene artikkelen er en formidling av inntrykkene til en garvet programmørs første møte med en BBS, den andre er en artikkel skrevet av en våre guruer ang. bruk av MegaRead, et program for å lese og skrive BBS-post uten å være tilknyttet BBS'en. Jeg håper artiklene gir mersmak og at mange stiller seg i kø for å få kjøpt et modem.

For øvrig kan jeg med stor glede underrette alle modembrukere som har opplevd kun å få opptattsignal ved forsøk på å kontakte Slektsforum, at etter jul vil foreningen kjøpe inn et modem i tillegg til det nåværende og opprette en ny telefonlinje inn til maskinen. Det siste fordrer dog at maskinen som basen går på, har mulighet for tilknytning av flere modem i parallell.

GOD JUL OG GODT NYTTÅR

REDAKTØREN

VÅRT FØRSTE KURS ARRANGERT!

Lørdag 30. november samlet vi 9 deltakere på kurs i MS-DOS i kursrommet til USIT, Universitetet i Oslo. Foreleser var Julie Myhre, USIT og kursansvarlig var undertegnede. Etter velkomst og litt kaffe på morrakvisten, fortalte Julie kort om hva en datamaskin var og litt om oppbyggingen og forklarte forskjellen mellom ytre lager og hurtighukommelse, inn- og ut-enheter og annet, samt forklarte hva prosessor var samt endel annet grunnleggende om PC'er.

Deretter forklarte hun hva DOS var og så var vi igang med undertegnede som 'bisitter'. For å gi kommandoene mening, startet vi opp med å forklare hva filer var og begrunne hvorfor man benytter seg av kataloger ved lagring av filer og programmer. Uten denne forståelse er det ikke lett å begripe hvorfor man bør kjenne til kommandoer som DIR, COPY, DEL, BACKUP oa. Vi brukte bl.a. konvertering av datafiler for DISGEN og Family Edge som utgangspunkt for en slik forklaring. De fleste som har lagret data med DISGEN v.3.5 har vel allerede fått føle betydningen av å lagre PF*.FLK for DISGEN 3.5 på et annet sted i maskinen enn de nye PF*.FLK filene som ble laget ved 3-pass konverteringen. De som lagret de nye filene i samme katalog som de gamle fikk ganske snart en urovekkende (og fatal) feilmelding etter første pass om at programmet fant både 3.5-filer og 5.0 filer i samme katalog. Hvis man ikke hadde tatt sikkerhetskopi (BACKUP) før konvertering, ville man nå ha lært ganske grundig hvorfor man gjør det:-) (Kanskje litt for sent, men). For øvrig, hvis du ikke skjønner hvorfor dette var fatalt, bør du tenke på å melde deg på DOS-kurs på nyåret!

Etter å ha vist DIR-kommandoen, MD <katalog>, RD <katalog> og CD <katalog> gikk vi over til COPY-kommandoen. I denne sammenheng innførte vi bruken av jokernotasjon og viste hvorledes dette kunne brukes også i andre kommandoer som ble vist. Videre viste vi COPY fra en katalog på C-disken til en annen katalog på C-disken mens vi var på A-disken, samt mange andre måter å benytte COPY, DIR, CD etc.

Etter lunsjpause med hjemmebakt eplekake, muffins, kaffe eller te, fortsatte kurset med videre utdyping av kommandoene som var lært før pause samt DEL-kommandoen og hva man burde og ikke burde med denne. Videre ble også forskjellige former for formatering av disker vist. Kursdeltakerne fikk også anledning til å stille spørsmål underveis samt hjelp til å konfigurere sine egne maskiner (for dem som hadde tatt med seg sin egen).

Mitt inntrykk var at deltakerne hadde fått et godt utbytte av kurset og var meget godt fornøyd med foreleser. Vi håper å kunne arrangere flere introduksjonskurs i MS-DOS utpå nyåret, men det er dessverre usikkert om vi kan få Julie til å holde disse pga. ny jobb.

Etter jul håper vi nå å få arrangert et kurs i bruk av modem, Telix og MegaRead. Her mangler vi ennå et egnet kurslokale hvor alle kan få bli tilknyttet en telefonlinje for praktisk bruk av modemmet sitt. Vet du om et lokale hvor dette er mulig, vennligst si ifra til undertegnede. (Adresse, se s.3). Videre er et kurs i bruk av DISGEN under planlegging. Har du ønsker om andre kurs, ta kontakt. (Se også Slekt og Data nr. 2/91 s.9)

For øvrig beklager vi den sene annonsering av kurset i MS-DOS, men kurset var godt tegnet før bladet i det hele tatt ble sendt i trykken og kurset ble fulltegnet etter medlemsmøtet 21. november.

ALF CHRISTOPHERSEN

MITT FØRSTE MØTE MED EN BBS

AV

FLEMMING GRAVERSEN

Etter mange år i databransjen har jeg faktisk tilgode å prøve meg på en BBS (Bulletin Board System). Jeg har hørt mye om dette av kollegaer og andre og sett nytten av å kunne kommunisere med andre via datamaskiner. Siden det nå går en slektskonferanse over flere BBS'er har jeg nå endelig bestemt meg for å være med på dette. Jeg har hatt en barriere overfor dette siden jeg har vært av den oppfatning at dette er DYRT! Vel, min erfaring nå er at dette lar seg ordne v.h.a. diverse programvare. Min hensikt med denne artikkelen er at jeg kanskje kan hjelpe andre til å komme over barrieren (jeg er nemlig helt sikker på at jeg ikke var den eneste som har denne barrieren) og skaffe seg nødvendig utstyr og programvare.

HVA TRENGER JEG?

Ja vel, hva trenger jeg så for å koble meg opp mot en BBS? Jo, jeg trenger et modem (en boks som kan overføre datasignaler til telefonlinjen) og et program på min PC som styrer denne "boksen". Jeg begynte så å sjekke priser på modem'er og fant ut at jo raskere de var, jo mere kostet de. Det var to hastigheter som pekte seg ut etter hvert, nemlig 2400 bps (bit per sekund) og 9600 bps. Disse kostet fra ca. 2500,- og oppover til 12000,-. Jeg bestemte meg for å finne et modem på 2400 bps selv om et på 9600 bps bruker kortere tid på telefonlinjen og dermed færre tellerskritt. Det siste er nå bare riktig så lenge det sendes data. Jeg regnet med at det meste av tiden på en BBS gikk med til å lese menyer og tekst og da spiller jo ikke hastigheten på modemet noen rolle.

VALG AV MODEM

Jeg endte opp med et Tailyn 2400 modem. Fra Taiwan tenker sikkert mange nå, men det passer min lommebok og det ER godkjent av Statens Teleforvaltning. I tillegg til dette hadde leverandøren en startpakke for nybegynnere som besto av ProComm 2.4.2 (program for å snakke med modemmet) og et hefte for nybegynnere som heter "Innføring i praktisk datakommunikasjon på PC". Jeg tok med dette også, og det angrer jeg så absolutt ikke på.

UTPAKKING

Vel hjemme og klar til å starte. Jeg begynner med å pakke ut modemmet og finner manual på engelsk med en masse forklaringer om hvordan jeg som bruker kan "snakke" med mitt modem. Huff, ikke noe for en nybegynner. Men, det var også et hefte på 5 sider på norsk der, og dette var virkelig flott. Det begynte med å beskrive hver enkelt "dings" og hvordan disse skulle kobles sammen, til telefonlinjen og til min PC (umulig å gjøre feil). Deretter var det bare å sette inn disketten med programvaren og kjøre installasjonsprogrammet. Alt havnet dit det skulle på disken uten at jeg behøvde å gjøre noen fiksfakserier og det var ferdig konfigurert. Hftet fortalte videre at jeg skulle starte programmet og utføre noen få kommandoer for å se at det fungerte ut på telefonlinjen. Alt dette var gjort i løpet av en halv time.

OPPKOBLING MOT EN BBS

Nå kommer det store. Jeg skal koble meg opp mot en BBS, men hvilken? Siden vi i Family Edge Nordic referer til Thunderball Cave, så får jeg vel bruke den. Jeg legger denne inn i ProComm for manuell opprigning. Samtidig med med dette leser jeg nøye heftet "Innføring i praktisk datakommunikasjon på PC" side for side. Her kan jeg hele tiden se skritt for skritt hva jeg skal gjøre. Så starter jeg log-funksjonen i ProComm slik at alt jeg gjør mot BBS'en blir

lagret på min lokale disk. Jeg starter så opprigning og blir møtt med et Velkommen til Thunderball Cave. Så blir jeg spurt om hvem jeg er og hvor jeg bor etc. og svarer på dette. Nå kommer jeg til menyen og trykker på hjelp for å se hvordan kommandoen virker. Deretter logger jeg meg ut og kobler ned linjen. Alt som skjedde ligger nå på min egen disk i logfilen. Hei, jeg greide det jo! Heretter var det bare å prøve litt av hvert for å bli kjent med BBS'en. Jeg lager også en "script" fil som er en prosedyre for å automatisere oppkoblingen.

REDUSERE TELEFONKOSTNADER

Jeg er nå kommet over barrieren og er nå på jakt etter muligheter for å redusere tiden jeg bruker på telefonlinjen. Etter samtale med kollegaer finner jeg ut at jeg trenger en "Reader" som er et program for å lese og lage meldinger lokalt på min PC uten å være på telefonlinjen. Dette programmet pakker sammen alle meldinger jeg lager og putter dem i en fil som så kan sendes over telefonlinjen. Når denne er sendt over kommer det en fil tilbake til meg over telefonlinjen. I tillegg trenger jeg en egen protokoll for å sende og motta disse filene. Nå har jeg redusert tiden på telefonlinjen fra 15-20 min. til 2-3 min. Den readeren jeg bruker heter MegaReader.

KONKLUSJON

Min konklusjon er at dette ikke er så dyrt som jeg trodde. Jeg er meget positivt overrasket over hvor greit det gikk takket være den norske veiledningen til modemmet og heftet for nybegynnere. Min påstand er at dette er noe enhver vil være i stand til på egen hånd ved å lese disse veiledningene (jeg forutsetter at vedkommende har et grunnkurs i DOS eller tilsvarende kunnskaper). Så folkens, her er det bare å hive seg på.

FAKTA OM PRODUKTET

Tailyn 2400 bps modem.	Kr. 2.628,- inkl.moms.
Modemkabel	Kr. 90,- inkl.moms.
Startpakke for nybegynnere inkl.ProComm	Kr. 200,- (dok. er momsfri)

På bakgrunn av mine erfaringer har jeg gått inn i en dypere diskusjon med leverandøren og avtalt at medlemmer i DIS-Norge kan bestille modemmet gjennom meg for kr. 1.980,- inkl. moms. (Enda en grunn til å være medlem i DIS). Jeg anbefaler at man også tar med startpakken.

MEGAREAD FOR IKKE-MEGAREADERE

AV

BJØRN NILSEN

Databehandling i slektsforskning har på mange måter revolusjonert denne gamle geskjeften. De aller fleste som har tatt EDB i bruk på dette området er klar over to framtrepende fordeler. Den ene er muligheten til å benytte et registreringsprogram for å systematisere egne data. Her finnes det en hel flora av programmer, og mange har kanskje allerede prøvd flere av dem.

Den andre fordel som er åpenbar er mulighetene for effektiv søking i større datamengder. På dette området er det fortsatt en del upløydd mark, særlig den delen som angår høvelige standarder for registrering av historisk materiale.

Det tredje området hvor PC'en kommer til sin rett også for slektsgranskere er på kommunikasjonsiden.

HVA ER EN BBS?

En BBS er en PC som det går an å ringe til. BBS står for "Bulletin Board System". En BBS kan inneholde alle slags data og programmer. Disse kan være av alle mulige slag, og kan kopieres fra BBS'en og ned i din PC.

Men "Bulletin Board" betyr jo egentlig "oppslagstavle". Det er denne måten å bruke BBS'en på denne artikkelen skal behandle spesielt. En BBS kan ha en kjempestor oppslagstavle, hvor brukere med alle mulige (og umulige) interessefelt "henger opp" lapper med synspunkter, ønsker og hilsener. Andre som leser disse lappene vil kanskje svare på noen, og henger opp sine lapper. For å unngå å blande astrologer med jaktinteresserte og slektsgranskere med fotballentusiast, er BBS'ene delt inn i "konferanser". Dette er adskilte områder hvor de som har felles interesser henger opp sine lapper. Noen BBS'er kan ha flere hundre slike konferanser, andre har ganske få. Gunnar Aabøe, styremedlem i DIS Norge, har tatt initiativet til, og administrerer en BBS med en egen konferanse for slektsgranskere. Konferansen heter SLEKT.

HVORDAN DELTA I SLEKT-KONFERANSEN?

Du må sjølsagt ha en PC. I tillegg må du ha et "modem". Modemet er en innretning som gjør det mulig å overføre data fra PC'en på telefonlinjene. På PC'en må du også ha et eget program som brukes under selve oppkoplingen og overføringen av data.

Når dette er på plass, er det "bare å sette igang". Ring en BBS som "kjører" SLEKT-konferansen, logg deg inn med navn og passord, velg den kommandoen som fører deg til konferansen. Les meldinger, kos deg, og legg inn igjen dine egne synspunkter, etterlysninger etc. Eller svar på andres meldinger.

For en nybegynner vil beskrivelsen i de to foregående avsnittene være uforskammet korte. Derfor vil det være naturlig å lage en egen innføring for de som skal prøve dette for første gang. På de siste par møtene i DIS har det ut fra kaffe-praten likevel sett ut som om selve oppkoplingen stort sett går enkelt for de fleste. Det er bruken av et hjelpeprogram som kalles Megaread som ser ut til å by på noen problemer. Derfor skal jeg denne gang ta for meg dette programmet spesielt.

MEGAREAD FOR IKKE-MEGAREADERE

Tellerskrittene flyr fort dersom man skal lese nye meldinger, kanskje bla i eldre meldinger og dessuten skrive inn sine egne mens man hele tida er logget inn på BBS'en.

Ved å bruke et hjelpeprogram som kalles Megaread, kan alt dette unngås, og det å delta i en (eller flere) konferanser på en BBS blir meget enkelt.

Det hele går ut på å overføre en fil til BBS'en med en gang man har logget på. Denne fila inneholder beskjed til BBS'en om hvilke konferanser du vil lese meldinger fra, dessuten også dine nye meldinger som du ønsker å legge inn i en eller flere konferanser. Når BBS'en har lest denne fila, samler den opp alle meldinger i konferanser du er "medlem" i, pakker dem inn i en ny fil, og ber deg laste ned denne. Hele denne prosedyren tar kun ett til noen få minutter, litt avhengig av hvor mange meldinger og hvor mange konferanser som skal behandles.

Når den nye fila er hentet ned til din egen PC, kan du kople ned forbindelsen (og spare penger!). Du forlater kommunikasjonsprogrammet ditt, og starter Megaread. Megaread ser etter om det finnes "ferske" filer fra BBS'en(e), pakker disse ut og sorterer alle meldingene på de(n) konferansen(e) du er med i. Så kan du lese meldingene i ro og mak, uten å tenke tellerskritt. Du kan også skrive dine egne meldinger, evt. svare på andres. Når du så går ut av dette programmet, vil Megaread pakke alle de nye meldingene inn i en ny fil som er klar neste gang du ringer til BBS'en.

HVORDAN KAN JEG FÅ FATT I ET EKSEMPLAR AV MEGAREAD-PROGRAMMET?

Du kan laste det ned fra den BBS'en hvor SLEKT-konferansen ligger, eller du kan sende en diskett med returporto til styret i DIS, som vil sende deg programmet.

KOSTER MEGAREAD NOE?

Du kjøper ikke programmet. Det er et såkalt "shareware"-program. Den som har laget det, har distribuert det slik at alle kan hente det. Utgiveren har lagt inn en tekstsider hvor du oppfordres til å sende \$20 til ham dersom du er fornøyd med programmet og vil bruke det fast. Dette bør du gjøre, både fordi det er et billig program, og fordi slik støtte vil stimulere fortsatt utvikling av shareware-programmer.

TRENGER JEG MER?

Ja, du trenger et program for å komprimere (pakke) og dekomprimere filene som skal overføres til/fra BBS'en. Disse programmene heter PKZIP og PKUNZIP, og kan skaffes på samme måte som Megaread.

NOE ANNET?

Det kommunikasjonsprogrammet du skal bruke, må kunne overføre filer ved hjelp av såkalt ZMODEM-protokoll. Bruker du TELIX (enda et shareware) er ZMODEM innebygget. Bruker du f.eks. Procomm, må du skaffe ZMODEM-programmet i tillegg (på samme måte som de over).

SA TIL SAKEN!

Grip om disketten som inneholder Megaread med høyre pekefinger og tommelen, putt den deretter inn i PC'en og kopier filene inn på et katalogområde ("directory") du har kalt for f.eks. MEGAREAD.

Når dette er gjort, må programmet "konfigureres" slik at det vet hvor det skal lete etter filene det skal bruke etc. Når du starter programmet, kommer den første lille firkanten med tre menyvalg opp. Velg de som er markert med store bokstaver i figuren under, til du kommer til "Required".

```

+-----+
BBS  Read  UTILITIES
+-----+
          Repair/Purge  REQUIRED
          Edit Macro    Directories
          CONFIGURATION PKZIP
          Tag Lines     Screen Display
          Colors        Message Handling
          DOS Shell     Entering Messages
          +----- Quick Scan
                           Miscellaneous
                           +-----+

```

Under “Required” får du anledning til å sette opp de viktigste delene som kreves for å kjøre programmet.

```

+-----+
REQUIRED
Director+-----+
PKZIP   Upload Directory
Screen D Download Directory
Message Work Directory
Entering PKZIP Path
Quick Sc PKUNZIP Path
Miscella+-----+
+-----+

```

Du må i tur og orden gå inn på hvert av disse menyvalgene for å fortelle Megaread hvor den kan finne filer som skal lastes opp (Upload), filer som hentes ned fra BBS’en (Download), arbeidsområde, og hvor den kan finne pakke-programmene. (Programmet vil faktisk på egenhånd lete etter ZIP-programmene, og komme opp med forslag til valg).

Når dette er gjort, er neste skritt å fortelle Megaread hvilken BBS du ønsker å kjøre mot. Dette er nødvendig for at den skal kunne lage fil med det riktige navnet for opplasting første gang du kjører Megaread mot BBS’en. Hver BBS har sitt spesielle identitetsmerke. Slechtsforum i Kragerø (DIS-BBS’en) heter SLEKT. Thunderball Cave i Oslo heter CAVE.

Trykk ESC gjentatte ganger til du kommer til første menyen (“BBS Read Utilities”), og velg “BBS”.

```

+-----+
BBS  Read  Utilities
+--+-----+--+
  Conferences
  News/Bulletins/Files
  Reset
  Export
  Import
  ADD
  Delete
  Exit          +-----Add a BBS-----+
+-----+
                  ID Of BBS to Add :
                  +-----+

```

Her skriver du inn navnet, f.eks. SLEKT, CAVE eller annet. (Du må kanskje undersøke med “SYSOP” (driftsansvarlig på BBS’en) hva som er riktig navn for “din” BBS.

Når dette er gjort, er du klar til første tur mot BBS'en. Trykk ESC flere ganger (eller ALT/X) for å gå ut av BBS'en. Idet programmet avslutter, vil det produsere en fil som heter SLEKT.UL (dersom du skal ringe Slektsforum). Denne fila er den som skal lastes opp på BBS'en! Ring opp BBS'en, finn ut hvilken "dør" (Door) som heter MEGAREAD, og velg denne. BBS'en vil da be deg laste opp din .UL-fil. Gjør dette.

Etter kort tid vil den gjøre klar en .DL-fil, f.eks. SLEKT.DL, og be deg laste ned denne. Gjør det. Denne fila vil inneholde ei liste over alle de konferansene du kan hente meldinger fra. Fordi du aller første gang hadde en tom upload-fil, har du sjølsagt hverken meldinger å levere eller meldinger å hente. Men fra nå av er du inne i Megaread-syklusen!

Kople ned forbindelsen til BBS'en og start Megaread nok en gang. Denne gangen vil den finne *.DL-fila, pakke den opp og vise menyen sin. Nå skal du igjen velge BBS, og deretter Conferences.

```
+-----+
BBS  Read  Utilities
+-+-----+-----+
      CONFERENCES
      News/Bulletins/Files
      Reset

+-----Select Conferences To Change, Press Esc WhenDone.-----
SHAREWARE-I      : No Mail
SHARW_ISSU-I     : No Mail
SHEZ             : No Mail
SKOLE            +-----SLEKT-----+
SLEKT            No Mail
SMAAPLUK         All New Mail
SOFTWARE         Your New Mail
SOUNDBOARD       Last x Messages.
SPEEDMODEM       Your Mail from Last x Messages.
SPORT            +-----+
+-----+
```

Select Mail to Download

Et vindu kommer opp hvor du kan velge blant de BBS'er du har definert, og deretter (når du har valgt en av dem), kommer en liste med alle de konferanser som finnes på denne BBS'en. Bruk piltastene for å rulle til den konferansen du er interessert i, og trykk enter. Da kommer et nytt vindu opp, i hvilket du kan velge hva du vil ha fra denne konferansen. Første gang du skal hente fra en konferanse bør du tenke på at det kan gi deg flere hundre meldinger, hvorav mange er ganske gamle. Du bør kanskje velge å hente de siste 50 - 100 meldingene (Last x Messages). Før du ringer neste gang igjen, endrer du dette til "All New Mail".

NY RUNDE FOR Å HENTE MELDINGER

Når du nå ringer opp BBS'en igjen og laster opp *.UL-fila, vil du få en ganske stor fil i retur. Denne vil jo inneholde de 50-100 meldinger du har bedt om fra BBS'en.

Kople ned, start Megaread. Og NÅ er det du virkelig er igang!. Nå skal du lese meldinger. Du vil se at Megaread denne gang jobber en liten stund, mens den pakker opp *.DL-fila og legger meldingene inn i meldings-fila (som den oppretter på egenhånd).

Nå skal du velge "Read" i åpningsmenyen, og da kommer en liste over de meldingene som er hentet:

+--BBS/Conf/Thread Listing	New	Your	New Export	Yours	Total--+
SLEKT	0	0	0	18	138
ADELSPROSJEKTET.	0	0	0	0	1
ADGANGSNIVÅ SLEKTS-	0	0	0	1	16
BERGEN ONLINE	0	0	0	0	1
BERGENSERE	0	0	0	0	1
BK50	0	0	0	0	1
BRUK AV PIKENAVN	0	0	0	0	2
DATAPAK	0	0	0	0	1
DIS-NORGE	0	0	0	0	11
DISBYT	0	0	0	5	19
DISGEN	0	0	0	0	3
DISGEN / GEDCOM	0	0	0	0	1

Du kan nå lese disse meldingene i rekkefølge, ved å bruke høyre pil for å bla deg framover; venstre blar bakover. En typisk melding vil kunne se slik ut:

```

BBS: CAVE          Conference: SLEKT          Imported:10/21/1991
  To: BJOERN NILSEN      Number: 376          Date:10/20/1991
From: JULAAGE KROSBY    Reference: 353        Time:9:17 pm
Subj: JEG FORSKER....   Private: N        Read: Y
  Echo Flag: N  Permanent: N  Level: 1    Export: N Personal Read: Y

```

```

BN> Her kommer en liten oversikt over områder som jeg er
BN> opptatt av i min slektsgranskning:
BN>
BN> - Ringerike, særlig Hole, Haug og Norderhov

```

Hei, Bjørn!

Så at du søkte etter slekter på Buskerud-kanten. Tenkte jeg kunne reklamere litt for ny-utgivelsen av Norske Gardsbruk - Buskerud fylke. Den kom med 1. bind i fjor og det neste er på gang før jul i år.

-> MegaMail v2.01 #0:Slektsgranskere gjør det på data!

```

PCRelay:SLEKT -> #255 RelayNet (tm)
20.10          SLEKTS-FORUM BBS TELEMARKE NORWAY +47-3-990991

```

Meldinga består av tre hoveddeler, et meldingshode, en meldings kropp og en bunn.

I hodet vises det at meldinga er hentet fra CAVE (Thunderball Cave i Oslo, konferanse SLEKT. Den ble hentet 21/10, men ble lagt inn 20/10. Avsender og adressat vises, sammen med referansen og klokkeslett. Emnet i denne meldinga er "JEG FORSKER...". De øvrige feltene kan vi foreløpig hoppe over, bortsett fra å legge merke til at det er mulig å sende "private" meldinger som bare sees av mottakeren,

I meldingsteksten er det noe som er viktig å legge merke til. Avsenderen har "klippet ut" en liten bit av mottakerens forrige melding. Denne biten har fått en ramme rundt seg, sammen med initialene og et ">"-tegn foran hver linje i "sitatet". Dette er veldig vanlig å gjøre når en skal kommentere noe i andres meldinger. Markeringen av sitatene kan være noe forskjellig, men det går oftest tydelig fram ved en markering først på linjene.

Deretter kommer selve meldingsteksten til mottakeren.

Linja som begynner med “-> MegaMail” kalles en “tag”. Denne legges til automatisk av Megaread, men innholdet av “tag”’en bestemmes av brukeren. Mange brukere legger inn små morsomheter, ordspråk o.l. i tag’ene.

Du vil også kunne se av bunnteksten at denne meldinga ble overført fra Slechts-forum via RelayNet.

Å LEGGE INN EGNE MELDINGER/SVARE PÅ ANDRES

Har du kommet helt hit, er du snart “fullverdig” medlem av konferansen. Nå er det ingen unnskyldning for ikke å delta videre! Du må bare lære hvordan du skal legge inn egne meldinger, og kanskje et par finesser i tillegg...

I nesten alle programmer finnes en hjelp-funksjon. Denne ligger svært ofte bak F1-tasten. Vi prøver derfor denne også i Megaread, mens vi sitter å leser meldinger:

```
+-----+
Next          (Right Arrow)
Prev          (Left Arrow)
Reply         (Alt-R)
Enter         (Alt-E)
Quick Scan    (Alt-Q)
Find          (Alt-F)
Clear         (Alt-C)
Unread        (Alt-U)
Your Mail     (Alt-Y)
Kill          (Alt-K)
Save          (Alt-S)
What          (Alt-W)
eXit          (Alt-X)
Block Begin   (F7)
Block End     (F8)
Block Write   (Ctrl-K,W)
TagLine Edit  (Alt-T)
Re-edit Msg   (Alt-O)
Rply w/Quote  (enter)
Listing       (Alt-L)
Tag/Untag     (space)
Display Stat  (Alt-B)
+-----+
```

Du verden. Der var den jo!

På tilsvarende måte kan du få fram en hjelperute mens du holder på å skrive meldinger. Den ser slik ut:

+-----+	
Exit/Save	(Esc)
What	(Alt-W)
Another	(Alt-A)
Quote	(Alt-Q)
Begin Block	(F7)
Block End	(F8)
Read Block	(Ctrl K,R)
Delete Block	(Ctrl K,Y)
Copy Block	(Ctrl K,C)
Move Block	(Ctrl K,V)
Write Block	(Ctrl K,W)
Para Refrmt	(Ctrl B)
Global Refrmt	(Alt-R)
Edit Header	(Alt-O)
External Edit	(Alt-E)
Spell Check	(Alt-S)
+-----+	

I disse hjelpe-vinduene finner du i prinsippet alt du trenger for en skikkelig bruk av Megaread. For sikkerhets skyld skal vi gå igjennom den konkrete anvendelsen av noen av kommandoene.

LEGG INN EN EGEN MELDING

Dersom du ønsker å legge inn en ny melding (ikke et svar på en annen), er det kommandoen Enter du skal bruke. Hold ALT-tasten nede mens du taster bokstaven E. Da kommer et nesten ferdig utfylt meldingshode opp på skjermen. Du må fylle ut hvem meldinga skal til, og hva den gjelder.

Meldinger som ikke skal til noen spesiell, adresseres til "ALL". Ønsker du å sende melding til en annen person i konferansen, må du skrive navnet til vedkommende nøyaktig slik at bruker det i konferansen. Hvis du ikke gjør det, vil vedkommende ikke få markert at meldinga er adressert til ham personlig. Legg også merke til at det å adressere en melding til en person, ikke er det samme som å sende privat melding som ikke leses av andre. Alle meldinger som ikke er satt opp som "privat" kan leses av alle, og er i prinsippet "offentlige". Du skal derfor heller ikke kvie deg for å legge inn svarmeldinger på saker som ikke er adressert til deg, dersom de er lesbare for alle. Feltet "Subject" fyller du ut med et passende stikkord for hva meldinga inneholder.

Når dette er gjort, trykker du "Page Down"-tasten. Da kommer du ned i tekstfeltet, og kan begynne å skrive. Når meldinga er ferdigskrevet, trykker du ESC-tasten. I et vindu spørres det da om du vil lagre meldinga. Svar "Y" dersom du ikke angrer, og trykk RETURN. Dermed er det gjort! Denne meldinga vil bli pakket i *.UL-fila når du går ut av Megaread, og lastes opp neste gang du ringer BBS'en.

SVARE PÅ EN MELDING

Her bruker du kommandoen ALT-R ("R" for Reply), og går fram akkurat som ovenfor. Legg merke til at i meldingshodet er allerede navnet til den du svarer lagt inn i adressefeltet.

"KLIPPE" FRA EN MELDING DU VIL SVARE PÅ

Mens du leser igjennom meldingene, kommer du kanskje til en hvor du ønsker å gi en kommentar til noe midt inne i meldinga. Du behøver ikke skrive av disse linjene for å markere hva du vil kommentere.

Still markøren helt til venstre på den første linja du vil ha med i svaret ditt, og trykk F7-tasten. Bruk ned-pila til å gå til den siste linja du vil ha med, og trykk F8. Linjene du markerte på denne måten får en annen farge. Hvis du nå trykker Enter, vil du se at dette er omtrent som å trykke ALT-R, med den forskjell at de linjene du markerte allerede er fylt inn i tekstfeltet. Dessuten vil det være en ramme rundt dem, dersom du ikke har endret noe i standardoppsettet i Megaread. Du kan nå skrive dine egne kommentarer og avslutte meldinga på samme måte som ovenfor.

KLIPPE FRA FLERE STEDER, EVNT FLERE MELDINGER

Dette er også mulig. Prosedyren er som følger:

Mens du er i tekstfeltet på din egen melding, trykker du ALT-A (“A” for Another reader). Da lages en intern “kopi” av meldingene i Megaread, og du kan bla mellom disse helt til du finner en annen del du vil sitere fra. Merk disse linjene som forklart ovenfor, men IKKE trykk Enter. Da vil du generere enda et svar. Trykk ESC, og du kommer tilbake til din opprinnelig svar-melding, men uten at de markerte linjene er kopiert inn. For å gjøre dette, skal du trykke ALT-Q. Svupp, der er de! Sånn kan du holde på å plukke fra andre meldinger til du er fornøyd.

LESE INN EN FERDIGLAGET FIL SOM MELDINGSTEKST

Dersom du har en tekst på en annen fil som du vil bruke i meldinga di, går dette også bra. Det kan f.eks. være en bit av et slekstre, eller en annen rapport fra slektsprogrammet ditt. Mens du er i tekstfeltet for å skrive melding, holder du CTRL-tasten nede mens du trykker K og deretter R. Et vindu kommer opp, med spørsmål om hvilken fil du vil lese inn. Fyll ut, evnt med hele tilgangsbanen (“path”) hvis fila ikke ligger der du befinner deg. Dermed leses den inn i tekstfeltet. Husk at du kan fjerne linjer ved å trykke CTRL-Y på hver linje, dersom du ønsker å rydde vekk overflødig tekst.

SKRIVE UT EN MELDING

Er det en melding du gjerne vil ha ut på papir, skal du trykke ALT-S (“S” for Save). Et vindu kommer opp med spørsmål om hvor du vil lagre meldinga. Du kan enten skrive et filnavn, eller du kan skrive PRN (evnt. LPT1) for å sende utskriften til skriveren din.

DIVERSE TILPASNINGER AV MEGAREAD

Dersom du synes det blir litt trangt i tekstfeltet når du skal lese meldinger, kan du fjerne statusfeltet som vises nederst på siden ved å taste ALT-B.

Dersom du vil endre måten som sitater fra andre meldinger skal markeres på, kan dette gjøres fra konfigurasjonsmenyen.

```

+-----+
BBS  Read  Utilities
+-----+-----+
                Repair/Purge  Required
                Edit Macro    Directories
                CONFIGURATION  PKZIP
                Tag Lines      Screen Display
                Colors         Message Handling
                DOS Shell      ENTERING MESSAGES
+-----+ Quick  +-----+
                        Miscella QUOTING PREFIX
                        +----- Move After Reply      :No
                        Autoindent                      :No
                        Right Margin
                        External Editor
                        Swap to Extrn Editor :No
                        Hdr in REFER.TXT         :No
                        Suppress Tag Lines       :No
                        Define Spell Checker
                        Spell Checker Swaps      :Yes
                        +-----+

```

I menyvalget “Quoting Prefix” kan du bestemme om initialene til den du siterer skal komme først på hver linje. Ønsker du dette, skriver du \$I (dollar tegn og I), etterfulgt av f.eks. “>”-tegnet. Du kan bruke hva du vil, men bruk ikke for mye plass til disse markeringene. Da vil slutten av linjene du skal sitere bli klippet av. (Max 72 tegn pr. linje). Trykk ESC flere ganger for å “klatre” opp til hovedmenyen igjen etterpå.

Du kan også velge om rammen skal med rundt sitatene eller ikke. Dette gjøres ved å trykke CTRL-O, CTRL-B mens du leser eller skriver meldinger. Dette er en såkalt vippe-kommando (toggle switch); funksjonen slås av og på annenhver gang du bruker kommandoen.

RYDDESJAU I MEGAREAD

En fordel med å bruke Megaread, er at du på denne måten får et bibliotek over meldingene på BBS'en som du er interessert i. Etterhvert blir det jo svært mange meldinger, og etter en stund vil du helt sikkert ha behov for å slette en del av dem for å krympe fila som lagrer disse.

DET ER FLERE MÅTER Å RYDDE PÅ.

Mens du leser meldinger, kan du slette hver enkelt av dem ved å trykke ALT-K (“K” for Kill). Et vindu spretter opp for å spørre om du virkelig vil.

Du kan også fra meldingsoversikten (ALT-L) som viser meldingene sortert etter emner, slette hele emner (som kan bestå av flere meldinger). Mens du ruller opp og ned på denne listen, trykker du mellomroms-tasten for å markere de emnene du vil slette. Etter at det er gjort, trykker du ALT-K, svarer “J” og lar det stå til.

For å komprimere fila som inneholder alle meldingene, bør du av og til gå inn i menyen “Repair/Purge”.

```

+-----+
BBS  Read  UTILITIES
+-----+-----+
                        REPAIR/PURGE
                        Edit Macro
                        +-----Maintain Reader Message Base-----+

Remove any mail from the message base when packing? N
+-----+

```

Svar "N" på spørsmål om å fjerne meldinger. Megaread vil da kun fjerne de meldinger som allerede er markert som slettet fra filen (med ALT-K).

Svarer du "Y", vil det komme tilleggsspørsmål om hvorvidt du vil fjerne meldinger eldre enn en viss dato (som du kan legge inn).

VIDERE PÅ EGENHÅND....

Dersom du har fått med deg alt ovenfor, er du en habil bruker av Megaread, og vil kunne ha full glede av å delta i konferansene på BBS'en.

Jeg vil likevel oppfordre deg til å lese mer i brukerveiledningen som følger med som fil. Den er ganske stor, men ta en bit av gangen. Lær deg f.eks. hvordan du kan legge inn tekster i Tag-linjene etc.

Jeg har med vilje ikke behandlet bruken av de såkalte QWK-dørene på BBS'en. Formålet har vært å hjelpe flest mulig igang med enklest mulig bruk av Megaread. Når du først er kommet igang, kan du jo legge inn spørsmål som angår bruken av Megaread i konferansen, og du vil oppdage at mange er villige til å hjelpe deg videre.

Kast deg utpå, og lykke til!

HILSEN

BJØRN NILSEN

ET PAR NYTTIGE BATCH-FLER FOR BRUK AV TELIX OG MEGAREAD.

Følgende starter først MegaRead, deretter Telix og tilsist MegaRead: Telix finnes på arealet \TELIX og MegaRead på arealet \MEGA:

Mega.BAT: C: CD \MEGA MEGAREAD CD \TELIX TELIX CD \MEGA MEGAREAD	Tel.BAT C: CD \TELIX TELIX	MEG.BAT C: CD \MEGA MEGAREAD	TELMEG.BAT C: CD \TELIX TELIX CD \MEGA MEGAREAD
--	--	--	---

Har du en katalog \BAT som finnes i PATH og legger MEGA.BAT i denne, vil du kunne starte MEGAREAD fra alle steder på disken.

ENJOY! (RED)

5' TE NORDISKE SYMPOSIUM FOR DATABASEHANDLING I SLEKTSFORSKNING

ET SAMMENDRAG AV FOREDRAGENE

VED

ALF CHRISTOPHERSEN

Etter en kort velkomst fredag kveld ved fylkesmann i Oppland, Knut Korseth og ved DIS-Norges formann Wilhelm Færden, gikk Wilhelm Færden i gang med sitt foredrag "Etikk i Slektsforskningen". Wilhelm ga først en definisjon på hva etikk er og hvorfor man må tenke på etikk i arbeidet med slektsforskning. I den forbindelse kom han inn på følgende stikkord: Et levende begrep. Etikk ikke et fag som kan kvantifiseres og konkretiseres på samme måte som f.eks. matematikk, og videre at det kan knyttes til nærmest alle forhold i tilværelsen.

Videre kom Wilhelm inn på hvorfor etikk idag er et så aktuelt tema for slektsforskningen. Et hovedpunkt her er nettopp det skifte som nå foregår pga. innførelse av datateknologi på en rekke steder som har tilknytningen (direkte eller indirekte) med slektsforskning. Han konkretiserte spesielt tre fareområder: Tidsfaktor, import/eksport-faktor og mengde-faktor. Videre er det kanskje mer viktig enn noensinne å tenke over det gamle uttrykket: "*Fordi om det er sant, behøves det nødvendigvis ikke å sies*".

Det tredje hovedpunkt Wilhelm kom inn på var hvilke krav det stilles til slektsforskerens mentalitet - den egentlige etiske vurdering. Her kom han inn på at hovedkravet må være at man er fritt stillet, men at dette igjen fordrer at man har en god forståelse av sannhet og ekthet. Videre at man har en behersket etterpåklokskap.

Til sist kom Wilhelm inn på hvilke krav det etisk stilles til slektsboken. Det er strengt tatt denne som viser om man virkelig har utvist etisk god vurdering. I denne forbindelse kom Wilhelm inn på at hvis man mener man bør redegjøre for evt. etiske vurderinger, så bør disse nevnes i et forord. Videre bør boken alltid leses gjennom av noen utvalgte slektninger før evt. trykning. Han kom videre inn på en del forhold som i dag er blitt brennbare. F.eks., skal man nevne at en person døde av AIDS eller annen kjønnsykdom som kanskje kan komme til å sverte en persons omdømme i ettertid og lignende forhold.

Til avslutning kom Wilhelm inn på at bruk av EDB i forskingsarbeid vil komme til å bli stadig mer benyttet, bl.a. fordi dette er et verktøy som medfører at forskeren kan benytte svært mye mer tid til forskning og langt mindre tid på katalogisering og utarbeiding av slektstavler og anetavler. Men, nettopp derfor er det så uendelig mer viktig å ha et forhold til de opplysningene man lagrer, bl.a. fordi man på et senere tidspunkt bare kommer bort i disse opplysninger ved utskrifter og ved evt. korrektur. Feilaktige data vil derfor sannsynligvis først bli oppdaget når det er for sent.

Etter kveldens middag holdt så rektor August Duedahl en orientering om Vestoppland Folkehøgskole. Duedahl kom inn på hvorfor skolen i sin tid ble startet og ikke minst, hva som var hovedtema for undervisningen.

Deretter var det så underholdning ved arkitekt Gudmund Waalen som bl.a. i sin tid har tegnet skolen. Han underholdt med visesang, bl.a. flere Prøysen-viser og fortelling av historier, mest fra distriktet.

Lørdag formiddag startet vi så opp med foredrag av Finn Andersen, arkivsekretær ved Statsarkivet, København. Tema for hans foredrag var "Nordisk arkivlovgivning -tilgjengelighet for slægtsforskere".

Innledningsvis kom Finn Andersen inn på begrepet “arkivadgang” i en bred forstand og kom i denne forbindelse inn på begreper som arkivdannelse, arkivnnsamling, arkivregistrering, tilgjengelighetsregler, konservering, filming etc.

Deretter gikk Finn Andersen mer inn på de siste 10 års arkivlover i Skandinavia med en oppsummering av lovenes generelle innhold og gikk spesielt inn på områder hvor det fortsatt finnes uløste eller dårlig løste problemer, så som forvaltningsregler, kassering, tilgjengelighetsregler oa.

I neste del av foredraget gikk Finn Andersen inn på tilgjengelighetsregler som finnes i de enkelte land i dag og foretok en sammenligning av disse. Videre gikk han også inn på hvorledes administrasjonen av disse regler i dag er tilrettelagt.

Finn Andersen gikk så inn på problemet at tilgjengeligheten for en slektsforsker er langt dårligere enn for andre forskere, bl.a. fordi personrelatert materiale ofte er unntatt fra allmenne regler. Det medfører ofte at dispensasjonsregler og -praksis er av avgjørende betydning.

Avslutningsvis kom Finn Andersen inn på at fordi slektsforskerens adgangsforhold er betydelig vanskeligere enn for andre forskere, er det viktig at alle nordiske slektshistoriske organisasjoner følger nøye med i utviklingen av arkivlovgivning og den øvrige regelfastsettelse.

Deretter fikk vi en todelt beskrivelse av “Genealogisk Data Sentral (GDS) for Oppland fylke” ved Flemming Graversen og Alf Sanden.

Flemming Graversen kom i sitt foredrag inn på at EDB-støttet slektsforskning generelt kan deles i tre hovedgrupper, Genealogisk Datasentral, kommunikasjon og slektsforskning. I forbindelse med en genealogisk datasentral inngår ting som registrering av kirkebøker, folketellinger og annet historisk kildemateriale som bør foretas i lokalmiljøet, bl.a. fordi man her har størst sannsynlighet for å gjenkjenne navn og steder. Videre må man kunne ha mulighet til å foreta søk på databasen ved besøk på stedet, samt kunne eksportere data til fil fordi det vil alltid være slektsforskere som ikke har adgang til modem.

Videre vil det være behov for kommunikasjon. Det må være mulig å kunne ringe opp databasen og foreta søk i denne on-line samt foreta søk i databasen med resultat en fil som så kan hentes opp for å spare kostnader ved tilknytning.

Den siste delen vil være mulighet for å importere GEDCOM filer enten direkte eller via modem, evt. hente over en større kildefil som man selv kan sitte og bla i.

Alf Sanden gikk så i gang med å beskrive GDS. Dette er et prosjekt som har som formål å registrere folketellinger og kirkebøker mellom 1800 og 1900 i Oppland fylke på en database. Basen forventes ferdig til OL i 1994 og plassert på Lillehammer.

Sanden orienterte kort om organiseringen av prosjektet som er delt opp i en styringsgruppe og en prosjektgruppe. Det er prosjektgruppen som driver prosjektet og styringsgruppen overvåker og følger opp milepeler.

Registrering av kildematerialet foretas av de lokale historielag, dette fordi de er best kjent i lokalmiljøet. Etter å ha registrert sine data overleveres det en kopi til GDS. Det forventes at når alle historielagene har utført registreringen har vi en kildedatabase for Oppland fylke på GDS.

“Tilgang til databasen skal kunne skje ved frammøte eller ved bruk av modem. For å dekke driftsutgifter vil brukeren bli fakturert for sin tidsbruk. Evt. overskudd fordeles på historielagene for å dekke deres kostnader på maskin og registrering”.

“GDS vil gjøre det enklere og raskere for slektsforskeren å finne fram i kildematerialet. Det er også ønskelig med et framtidig samarbeide med NUSU, slektshistorielagene og medlemmene i DIS-Norge som store brukere av GDS. Ved å gjøre et vellykket prosjekt med GDS har vi lagt et godt grunnlag for å gjennomføre tilsvarende for de andre fylkene i Norge”.

Etter kaffepause fortalte så Carl York om GEDCOM. Han startet opp med å fortelle om Mormonerne i Salt Lake City og deres interesse for slektsgransking og orienterte kort om to viktige dataprogrammer som ble utviklet av dem til genealogisk bruk, det ene var PAF, det andre

en database bygget opp av innsendte familiegruppeskjema hvor man ønsket en oversikt over hvem som var blitt "sealed" til sin familie slik at denne seremonien ikke skulle bli gjentatt flere ganger for samme ane.

Det viste seg snart at datastruktur i programmene var svært lite kompatible og at det var vanskelig å overføre data som var registrert med PAF til den genealogiske indeks (IGI). Det presset seg derfor frem et tiltak om å lage en standard for utveksling av genealogiske data som skulle primært dekke behovet for utveksling mellom PAF og IGI. Dette ble starten til GEDCOM (GEnealogic Data COMmunication).

York gikk så over til å beskrive hvorledes formatet var bygget opp ved å ta utgangspunkt i en GEDCOM fil som var laget for formålet og delt ut på forhånd til alle deltakere. Siden en del av dette allerede er omtalt i et tidligere nummer (referat fra 3. nordiske symposium) lar jeg dette utestå i denne artikkel og vil henvise også til et proceeding som ennå er under produksjon. ("Avskrivingsbyrået" arbeider for fullt ved siden av jobb og annet. Har du lyst til å bidra med avskrivning av kassett, kontakt redaktør). York berørte også temaer hvor standarden kanskje ikke fungerer helt, bl.a. med overføring av internasjonale tegn. Det var etterpå mange som hadde spørsmål, men tiden strakk dessverre ikke til for å komme inn på alle spørsmål.

Deretter overtok Olof Cronberg fra Växjö, Sverige som fortalte om metoder for samkjøring av genealogisk informasjon.

Sammenligning av slektsforskningsresultater og utbytte av opplysninger og erfaringer er en viktig del av slekts- og lokalhistorieforskning. Dette er et vanlig tema ved møter og andre sammentreff. Ofte kan man ha utbytte av å lese slektsforskerlister og "Hvem forsker hva" lister. Slekts- og bygdebøker kan også være kilder med verdifull informasjon, men resten av materialet som den enkelte har samlet, kan være vanskelig tilgjengelig for andre.

I Sverige har man nå i nesten 10 år hatt slektsforskerprogram til PC/mikromaskiner og idag er det mange slektsforskere som benytter seg av EDB for registrering og presentasjon. Innen DIS i Sverige har flere lekt med tanken på å kunne benytte datamaskinen til å samkjøre slektsforskningsdata som den enkelte har registrert for å sjekke om man finner sammenfallende opplysninger. For å kunne gjøre dette, må en rekke problemer løses først. For det første finnes det i dag mange forskjellige slektsforskningsprogrammer på markedet. Navn på personer og steder kan staves på forskjellig vis og på forskjellig språk. Dette medfører at det blir liten sannsynlighet for sammentreff av egentlig identiske opplysninger.

Man kan samkjøre data på forskjellige nivåer. Et nivå vil være på gruppenivå (familienavn etc.), på individnivå eller på lenket nivå. Jo høyere nivå (gruppe lavest og lenket høyest), dess større materiale og dess lenger kjøretid. Det er således en balansegang mellom utbytte, tid og effektivitet.

For flere år siden presenterte amerikanerne et system som ble kalt Tiny Tafel. Dette er egentlig en slags anetavle, men man tar bare med seg første og siste i en linje med likelydende slektsnavn. Første og siste årstall tas med og listen sorteres med hensyn til Soundex-koden for etternavnet (Soundex er en indekseringsmåte som ble utviklet for å sortere folketellingene i 1890 og senere, koden beregnes ut fra første konsonant i navnet og de 3 derpå følgende konsonanter gruppert etter lyd, eks. b,d,g utgjør en gruppe). Tiny Tafel kan lages av de fleste amerikanske slektsforskningsprogrammer og man kan sammenligne disse ved å laste filen opp på nærmeste BBS tilknyttet FIDOnet og Genealogy.Eur konferansen (finnes ikke i Norge) evt. via Roots-L ved å kalle opp Bergen By Byte og sende filen som E-mail til Roots-L@Vm1.Nodak.Edu eller Roots-L@NDSUVM1.BITNET. Tiny Tafel tavler kan også lages fra GEDCOM filer med et eget program som finnes på en rekke BBSer. Tiny Tafel er dessverre lite av interesse for de fleste norske da de aller fleste har patronymikon på data før 1850. Dette medfører at alle linjer vil bestå av kun 1 person:-)

I Sverige har man de 2 siste årene utviklet et nytt program, DISBYT som utnytter opplysningene på et annet sett. Her bruker man *etternavn, sted og tid* for alle notiser. Utdrag for kjøring mot hoveddatabasen kan gjøres både fra DISGEN og GEDCOM. Den enkelte forskers Disbyt-fil kan adderes til en allerede eksisterende database av Disbyt-materiale og den kan også anvendes som en søkefil ved søkning i databasen.

Videre finnes det også en database ved navn PAF (ikke å forveksles med slektsforskningsprogrammet). Dette er en database med lenkede slektstrær som er bygd opp av innsamlede Gedcom-filer som har blitt gjort om til et register så man kan søke på navn og fødselsår og ved treff kan man få skrevet ut personopplysninger, antavle eller en GEDCOM-fil.

Etter foredragene om kvelden viste også Olof Cronberg hvorledes programmet DISBYT fungerer og et utdrag av undertegnede's materiale ble sammenlignet med Gunnar Aabøes data. Det ble flere sammentreff:-) (Mer om DISBYT i Norge annet sted i heftet).

Etter lunsj overtok Göte Stengård fra Visby ordet og overhead med overheadprojektor for å snakke om elektronisk bildebehandling ved slektsforskning.

Til å begynne med ga han en introduksjon til oppbygningen av en grafisk skjerm på en PC. Han forklarte hvordan en monitor fungerer, hvordan en elektronstråle kan brukes til å tenne og slukke lyspunkter på skjermen og hvorledes dette kan styres fra en datamaskin. Deretter gikk han inn på en del faglige uttrykk for å gi tilhøreren en bedre forståelse av grafisk databehandling.

Videre gikk han inn på hvordan overføre et fotografi til en PC og hvorledes dette kan representeres og pakkes på forskjellig vis. Han viste kort om hvordan dette kunne utnyttes i et program og hvorledes man kan bygge opp et arkiv/database for lagring av grafiske data. I denne forbindelse kom han også inn på forskjellige lagringsmedia for å lagre store mengder data. I forbindelse med overføring av grafisk informasjon til en PC snakket han også om "frame-grabber" og hvorledes denne kan benyttes til å digitalisere videobilder.

Deretter fikk formennene av de nordiske hovedorganisasjonene ordet. Finn Andersen representerte DIS-Danmark da den nye formannen her var forhindret fra å møte.

DIS-Danmark ble stiftet i 1987 av Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie. Ved siste årsmøte vedtok foreningen å være en selvstendig organisasjon. Foreningen teller idag ca 450 medlemmer og antallet øker stadig. Allerede fra starten av har foreningen lagt stor vekt på at alle slektsforskere med interesse for EDB skal kunne ha utbytte av et medlemskap og nybegynnere i datafaget har blitt prioritert høyest. Dette har resultert i at foreningen har satset mye på å tilrettelegge en god del redskaper som er av betydning.

Med redskaper menes således tidsskriftet "Slægt og Data" som kommer ut med 4 nummer á 20 sider i året. Videre medlemsmøter som arrangeres regelmessig med et vekslende innhold, 4-6 aftenmøter i Københavns-området og 2-3 dagmøter utenfor København. Det satses mye på en personlig kontakt.

Videre har man utviklet et slektsforskerregister hvor medlemmene har sendt inn opplysninger om deres EDB-anvendelse og dessuten deres slektshistoriske interesseområder, en slags "Hvem forsker hva".

Videre har man en Bulletin Board hvor man med datamaskin og modem kan utveksle informasjon med andre slektsforskere. Informasjonen i denne forbindelse er like fra spørsmål og svar til utveksling av større data- og programfiler.

Man har også bygd opp et programbibliotek som primært skal inneholde såkalt "shareware-programmer" som kan distribueres til interesserte medlemmer på diskett mot betaling av omkostninger ved forsendelse.

Man har nå også satt igang et kilderegister på EDB med opplysning om innhold i registeret og benyttelsesmuligheter. Registrert er i første fase av oppbyggingen og for tiden registreres opplysninger om folketellinger, men skal etter planen dekke alle mulige kildetyper. Pr idag inneholder registeret opplysninger om ca. 300 kilderegistre, både EDB-baserte og manuelle.

DIS-Blad er en tekstdatabase som inneholder diverse opplysninger om DIS-Danmark og artikler fra samtlige numre av Slægt og Data.

Foreningen håper snart å kunne sende ut til bruk et inntastningsprogram til bruk ved registrering av folketellinger. Dette ble vist ved et medlemsmøte i København i april.

Hvem Forsker Hvad er et blad som Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie startet utgivelsen av for 23 år siden. Idag deltar også DIS-Danmark i utgivelsen av dette tidskriftet.

Deretter overtok Leif Methers ordet. Han orienterte bl.a. om den nye almenne genealogiske databasen som foreningen nå har satt i drift. (Se referat om Manu Hernas foredrag.) Han berettet om aktiviteter det siste året og en kort historikk om foreningen. Da Leif Mether dessverre ikke hadde delt ut noe sammendrag blir dette ganske kort.

Sture Bjelkåker fortalte at DIS har økt sitt medlemsantall jevnt og trutt siden stiftelsen i 1980 og at antallet medlemmer nå nærmer seg 1500. Av disse anvender omtrent 80% en datamaskin i sitt arbeide. Siden siste nordiske symposium har nå DIS blitt medlem av Sveriges Släktforskarförbund som nå omfatter ca 80 svenske slektsforskningsforeninger. En av Släktforskarförbundets viktigste aktiviteter er det årlige slektsforskningsstevne hvor slektsforskere fra hele landet samles et par dager til foredrag, utstillinger etc. Släktforskarförbundet har også laget en "datapolicy". Et par av hovedpunktene i denne ble omtalt.

Bjelkåker orienterte så en del om historikken bak DISGEN og utviklingen fremover. Pr. idag hadde man således solgt omkring 700 eksemplarer av den nye versjonen, 5.0. DISGEN finnes også i en versjon for Macintosh og det er idag mer enn 1000 brukere av programmet. Han skisserte to ønskelige utviklingslinjer for programmet, 1) bildehåndteringsmuligheter med lagringsmuligheter av bilder og referanse til personer og steder, 2) karthåndtering, lagring av geografisk informasjon for presentering av soknekart, flyttingsveier etc.

Videre ble DISBYT-prosjektet nevnt og dette var en viktig begrunnelse for fortsatt programutvikling selv om det nå er kommet en rekke kommersielle og freeware-programmer på markedet. En annen begrunnelse for dette er at overskuddet ved salg går med til finansiering av BBSen til foreningen, DIS Family. I den senere tid har det regelmessig vært vel 200 brukere som har benyttet denne. Man regner med at i fremtiden vil også databasen for DISBYT være tilgjengelig for søking.

Til sist overtok Wilhelm Færden og orienterte om DIS-Norge. Siden starten for knapt 2 år siden har vi allerede rukket å bli litt i underkant av 400 medlemmer. Våre hovedaktiviteter har vært Slekt og Data som har blitt utgitt med to nr i 1990 (ved siden av to forslag til tidsskrift som undertegnede utga og sendte rundt til en del interesserte) og med fire nr i år (dette er det 4.) Videre har vi hatt gleden av at Gunnar Aabøe har stilt sin datamaskin og BBS til disposisjon for foreningen (Slektforum). Vi har arrangert flere medlemsmøter i Oslo og styret har hatt flere møter hvor spesielt fremtidig organisering av foreningen har stått høyt på prioritetsplanen. Flere av disse temaene har dog ikke blitt satt ut i livet ennå, bl.a. fordi foreningen ennå er meget ung og kan formes etter mange aktuelle modeller. Fra neste år av håper vi likevel at foreningen skal kunne bli et godt tilbud til medlemmer over det ganske land, bl.a. ved å arrangere møter og kurser også andre steder i landet og ved å utbedre vårt BBS-tilbud.

Etter en kaffepause med mye livlig diskusjon mellom møtedeltakerne leste Alf Christophersen opp et brev som var sendt av Gunnar Thorvaldsen, leder av RHD (Registrerings-sentralen for Historiske Data, Tromsø), i funksjon av leder for den skandinaviske underavdelingen av "Association for history and computing" med hovedkontor i Göttingen, Tyskland. I brevet orienterte han om foreningen og skisserte hvorledes man kunne som medlem her dra nytte av aktiviteter i andre land. Han skisserte muligheten for å bli privatmedlem av foreningen og han foreslo også at de enkelte DIS-foreninger burde kunne bli direktemedlemmer av foreningen med rett til å sakse fra foreningens store tidsskrift. Et slikt medlemskap ville i såfall koste langt mindre enn om hvert enkelt medlem skulle melde seg inn separat. For tiden er kontingenten for personlig medlemskap ca 125 kr pr år, men vil bli justert opp i 1992.

Under diskusjonen etterpå ble det diskutert kort om det var interesse for et slikt medlemskap på nordisk nivå, men tendensen så ut til at pris pr medlem var meget utslagsgivende for interessen, især fordi foreningen har historie og EDB generelt som fagområde og ikke bare slektsforskning/lokalhistorie.

Etterpå informerte også Alf Christophersen kort om aktiviteter som er på gang med å knytte skandinaviske biblioteker sammen i et datanettverk (WAN) hvor man skal kunne gå inn på det lokale bibliotek og søke i databasene på de forskjellige lands hovedbiblioteksdatabaser uten å måtte logge seg inn på hver enkel database. Dette er et system som teoretisk sett også skulle kunne anvendes til å søke i genealogiske databaser på internasjonalt nivå. En forutsetning er dog at politiske myndigheter bevilger nok penger til gjennomførelse av prosjektet. Feedback fra slektsforskere burde her kunne være et positivt påtrykk hvis dette kanaliseres gjennom de rette kanaler. Jeg håper å kunne orientere nærmere om dette i et senere nr av "Slekt og Data".

Deretter ble det arrangert diverse demoer av programvare. Disse var Göte Stengårds bildebehandlingsprogram "Freeview" som nå finnes i prototype. Han viste også Canon-Ion "framegrabber"-program. Videre ble siste versjon av Family Edge behørig presentert av produsenten Carl J. York. Dette var den offisielle premieren for den nye norske versjonen. Videre ble DIS-GEN v. 5.0 presentert av representanter for den svenske foreningen. Dessverre var produsenten av Disgen forhindret i å delta på møtet. Videre presenterte Olof Cronberg sitt DISBYT program, noe som medførte at undertegnede ikke fikk med seg presentasjonen av Family Edge. Videre viste Widar Swendsen frem sitt program, Slekt.

Etter en meget hyggelig middag fortsatte demonstrasjoner og det sosiale samvær. Utpå kvelden fikk så besøk av Glitreringen dansegruppe fra Brandbu med 16 dansere og to musikere. De viste frem forskjellige norske, svenske og finske folkedanser under stor applaus etter hvert nummer. En meget vellykket underholdning.

Etter en koselig søndags frokost var det så Arne Wallgren sin tur til å snakke om Macintosh-maskinens anvendning innen slektsforskningen. Han startet først opp med en generell presentasjon av maskinen, oppbygging, operativsystem, icon-presentasjonen av programmer og filer og masse av generell interesse. For de som er best kjent med MS-DOS maskiner så avviker Macintosh radikalt når det gjelder det såkalte "brukergrensesnittet". Ønsker man å snakke med en IBM-maskin må man gi forskjellige kommandoer til operativsystemet som så tolker hva man har skrevet når man trykker ned returtasten. Deretter startes det ønskede program. På en Macintosh bruker man "musa" til å flytte et merke til ønsket vindu og icon for aktiviteten man ønsker istedenfor å måtte huske en masse merkelige kommandoer. (Idag har dog Microsoft oppdaget fordelene med dette og har rappet ideen og utnyttet den i det såkalte Windows 3.0). En annen fordel for brukeren av Macintosh er at da Apple lanserte den første Mac publiserte man også en rekke krav som ble stilt til alle programmører av program for Mac. Man ønsket at menyer skulle ha et enhetlig layout og det skal ikke være noe som forhindrer en bruker i å lett gå fra et program til et nytt, ukjent program og kunne benytte dette så å si uten å lese manualen for

programvaren. Dette satte dog programmøren på masse problemer, så mange programmører har derfor holdt seg relativt lave i terrenget med å bidra med programmer for Mac. Fordi utbredelsen til nå har vært noe mindre enn for PC'er har også tilbudet av programmer vært generelt mindre. Pga. vanskelighetsgraden i programmering har også Apple lansert et program som selges med alle nye maskiner, Hypercard. Dette er et program hvor man kan beskrive data og lagre disse på en effektiv måte. Faktisk kan man med Hypercard lagre bilder koplet sammen med tekstlig informasjon.

Ved en opptelling nylig i USA fant man således at det på markedet nå fantes 21 programmer for Slektsforsking. Av disse var faktisk 14 Hypercard-programmer. Av disse Hypercardprogrammer fantes det også et svensk, SunriseGen som fikk bedømmelsen "basic". Siste versjon av programmet var ikke med i testen. Et av de høyest rankede programmer i denne gruppen var "Reunion". Blandt de 7 konvensjonelle programmene var det 5 som ble rangert i øverste gruppe. Et av disse var PAF.

Wallgren startet i sin tid sin bruk av EDB i slektsforskningen med en Luxor ABC800 og DISGEN. Det var et lovende program som han straks ble vant med. Da han i 1987 gikk til anskaffelse av en Mac lovet han sin kone å lage et program slik at man kunne fortsette å lagre data på den nye maskinen uten å måtte restrukturere hele databasen, evt. måtte taste den inn på nytt. Dette ble således utgangspunktet for en DISGEN-versjon for Mac. Programmet har siden blitt videreutviklet og siste endringen, norsk dialogtekst, ble utviklet under symposiet.

Andre programmer som finnes er bl.a. den svenske forenings program for registrering av kirkebøker, dombøker etc., DISREG. Videre kan man også utnytte tekstbehandlingsprogrammer. Wallgren snakket tilsist om muligheten for utveksling av forskjellige data mellom Mac og MS-DOS maskiner. De nyeste Mac har således en såkalt Apple Superdrive. Denne kan lese og skrive MS-DOS disketter på 3,5" format. Et konverteringsprogram gjennomfører omvandling av data på det ene formatet til det andre og kan også benyttes til å overføre formaterte data mellom tekstbehandlingsprogram og regneark. WordPerfect filer kan således tas rett inn i MSWord på en Macintosh. Et program på Mac som faktisk kan benyttes til fremstilling av anetavler er MS Excel. Et eksempel på denne anvendelsen ble vist.

Deretter overtok Manu Herna fra Finland ordet og snakket om "En allmän genealogisk databas för Finland - förverkligandet". Dette var en oppfølging av foredraget holdt på 4. Nordiske Symposium for Databehandling i Slektsforskningen. Manu Herna oppsummerte først de viktigste punkter i bakgrunnen for databasen. Behovet for en bedre medlemservice for Finska Genealogiska Samfundet var den viktigste årsaken til opprettelsen av databasen. Fordi man ikke hadde de ferdigheter som behøvdes, laget man en samarbeidsavtale med institusjon for ADB ved Jyväskylä universitet. For ett år siden gikk man ut fra at databasen skulle fungere på en mikro-maskin med 386 eller 486 prosessor og operativsystemet UNIX. Utenom dette trengtes også en arbeidsstasjon som også kunne emulere DOS-programmer (kjøre DOS-programmer ved å etterligne maskinkodene under MS-DOS). Det ferdige systemet skal inneholde et register over ferdige slektsutredninger, ett register over finske slektsforskere, medlemsregisteret for Genealogiska Samfundet, informasjon om Samfundets bibliotek samt eventuelle separate personregistre. I foredraget ble også utviklingsarbeidet drøftet, hvilke beslutninger som man måtte foreta underveis og dessuten ble den ferdige databasen kort beskrevet.

Etter kaffepausen overtok så Thorbjørn Hagen fra Televerket, Gjøvik, ordet. Han snakket om de tekniske sidene for hvordan gjøre databaser tilgjengelig for den vanlige bruker. I dette foredraget startet han opp med en kort orientering om modem og hvorledes denne kunne tilknyttes en database på forskjellig vis. Disse er i hovedtrekk via ren telefonisk tilknytning og gjennom Datapak. For spesialister og større firmaer finnes også andre mer faste forbindelser, men pga. kostnader er disse uten interesse for private brukere. Han viste hvorledes kostnader forløp ved

forskjellig valg av modem og tilknytning, både innenlands og utenlands. I løpet av foredraget kom han også inn på de forskjellige datatjenester som Televerket nå tilbyr. Dette er f.eks. betalingsformidling, nyhetstjenester og masse annet. Etter spørsmål orienterte han også kort om E-mail tjenesten TeleMaX400 som er av interesse for bedrifter ol., men som pga. prisen på hver melding foreløpig er uten interesse for private brukere.

Som avslutning entret så Alf Christophersen podiet og holdt en forelesning om IGI-registret og dens fremtidige distribusjon på CD-ROM. Da han (undertegnede) måtte overta dette foredraget på meget kort varsel ble foredraget dessverre deretter. Men det som var av mest interesse var nok dessverre meldingen om at CD-ROM inntil videre er best egnet til musikk-opplevelser. Jfr. artikkel om IGI-registeret i forrige nummer av Slekt og Data. Problemet er at drop-outs ikke oppfattes i noen særlig grad av det menneskelige øre (med unntak av på Musikk-radioen i Oslo hvor det hele stopper helt opp mange ganger om natten på grunn av alvorlige feil på diskene), mens et leseprogram går av sporet ved den første drop-out og nekter å lese videre så sant ikke programmet har blitt utstyrt med mekanismer for recovery. Tilsvarende problemer har undertegnede fått i stort monn med tapestreamer hvor det er lett å lagre data, men hvor feil oppstår med fatalt resultat etter bare en eller to lesinger av tapen:-(Dette medfører at CD-ROM er interessant for billig distribusjon av kjempestore mengder med data som foreldes i løpet av 3-5 år. Noe særlig lenger enn dette bør man ikke stole på en CD hvis man ikke bevarer denne under helt ideelle forhold som kjølig, mørkt og oksygenfri atmosfære. (Nitrogenatmosfære er vel det rimeligste om noen ønsket å gjøre dette)

Fordelen med CD-ROM er at man for en meget billig penge kan lagre rundt 600 MB informasjon på en disk. Produksjonsprisen kan underskride 10 kr hvis målestokken ved produksjonen er stor nok. Som eksempel trenger man bare 80 MB for å lagre Gyldendal-Aschehougs store leksikon i mange og tyve bind:-)

CD-ROM brukes således nå til å distribuere det såkalte IGI-registret til alle "Stake-sentre" innen Mormonerkirken. Det har vært spekulert mye på når Mormonerkirken vil slippe løs sine CD'er for offentlig salg, men inntil videre forbeholder man disse for de såkalte "Stake sentre". Det nærmeste er i København hvis det ikke har blitt opprettet et i Oslo i den senere tid. Mikrofiche er nok det eneste medie som ennå er i salg til vanlige brukere. Den siste melding jeg har fått via Roots-L på Usenet Netnews (distribueres bl.a. i Norge av Norwegian Unix User Group, se artikler i den senere tid i Datatid) gikk ut på at CD-ROM med IGI-registre vil bli lagt ut til salg når *alle* feil var oppdaget og korrigert. Hva som ligger i denne formulering vites ikke, men kan dog tolkes dithen at man ikke ønsker distribusjon.

Videre ble det kort orientert om andre media for lagring av store mengder informasjon, således de såkalte WORM (Write Once, Read Many) og de nyeste optiks-magnetiske platene hvor man styrer skrive/lesehodet optisk, men hvor det benyttes magnetisk lagring. Slike disk har nå kapasitet på over 1 GB. Da disse er skrivbare har de dog ikke interesse for distribusjon av registre som IGI, men er av stor interesse for lagring av bilder og annen grafisk informasjon.

Som en kuriositet ser jeg nå i ettertid av siste nummer av det danske Slægt og Data at det tyske telefonverk nå har utgitt samtlige telefonkataloger på tilsammen 7 CD-ROM. Dette medfører en betydelig forenkling av søking i Tyskland etter nålevende slektninger. En tilsvarende disksamling finnes også for USA, "Phonedisk USA".

Som siste møteaktivitet var det en plenumsdiskusjon med representanter for Norge, Sverige og Danmark i panelet. På grunn av lang reise hadde finnene måtte reise før dette tok til.

Et spørsmål som ble behørig drøftet var muligheten for kommunikasjon mellom forskjellige BBS-systemer. Bl.a. ble de tekniske problemer belyst ved en eventuell sammenkopling og hvorfor FIDO-net ikke ønsker distribusjon av PCBoard meldinger på sitt nettverk. Andre ting som ble drøftet var fremtidige aktiviteter for de nordiske foreninger.

Etter foredraget takket Wilhelm Færden for fremmøtet og hevet møtet etter å ha fortalt forsamlingen at neste møtested allerede var bestemt til å være i Helsingfors, Finland høsten 1992.

Etterpå var det middag med premieutdeling for konkurransen som ble utlyst. Dessverre var det få som hadde meldt sin interesse. I en av klassene var det faktisk bare en deltaker som følte seg meget alene:-) Nærmere referat om dette etterpå i egen artikkel.

Ved desserten hadde Hans M. Næss fra distriktet ordet. Det var opprinnelig planlagt en sightseeing for interesserte i distriktet etter møtet, men da ingen hadde meldt sin interesse holdt Hans istedenfor et meget inspirert foredrag om historikken i bygda. Han startet opp med Halvdan Svarte og endte opp med en del lokalhistorisk interessante ting som f.eks. bergaktiviteten i bygda som medførte stor innvandring til stedet.

Til sist takket Wilhelm Færden skolens representanter for oppholdet.

ALF CHRISTOPHERSEN

ETTERLYSING!!

Vi trenger sårt opplysninger om lokaler som er egnet for arrangering av åpne medlemsmøter i områder utenfor Oslo-regionen. Hvis du vet om egnet lokale, og aller best, lokale krefter som kan være behjelpelig med arrangementer, ta kontakt med foreningen på adressen DIS-Norge, pb. 47, 1430 Ås!!

KURSAKTIVITETER

På siste styremøte vedtok styret at vi inntil videre skal ta imot fortløpende påmeldinger på kurs vi planlegger å holde. Når et passende antall medlemmer har meldt sin interesse, tar vi kontakt med medlemmene som har meldt sin interesse og avtaler sted og tid for kurset. Vi kan derfor ta imot påmeldinger fra nyttår av til følgende kurs:

- a.) Kurs i grunnleggende bruk av MS-DOS (kunnskaper om MS-DOS vil bli krevet på andre kurs!)
- b.) Kurs i bruk av MacIntosh. (Kunnskap om MacIntosh er forutsetning for deltakelse i kurs i bruk av programmer for MacIntosh.)
- c.) Bruk av modem og BBS-systemer.
- d.) Generelt kurs i bruk av EDB i slektsforskning.
- e.) Bruk av DISGEN v. 5.0 for PC.
- f.) Bruk av Family Edge.
- g.) Bruk av Brothers Keeper.
- h.) Bruk av DISGEN for MacIntosh.
- i.) Bruk av scanner og OCR i slektsforskning.

Påmelding sendes undertegnede:

ALF CHRISTOPHERSEN

ERNÆRINGSINSTITUTTET, PB. 1046 BLINDERN, 0316 OSLO 3

VINNERNE AV KONKURRANSEN

VED 5. NORDISKE SYMPOSIUM FOR DATABASEHANDLING I SLEKTSFORSKNING.

Det ble konkurrert i tre klasser og vinnerne ble:

1) Beste slektsbok produsert ved hjelp av EDB:

Jette Cederquist, Danmark med "Slægtsbog for Familien fra Amdal (Nørrebroen)" - slektsprogram PERSFILE.

2) Mest fyldige anetavle innen 10 generasjoner produsert ved hjelp av EDB:

Olof Cronberg, Sverige med "Antavla för Olof Cronberg" - slektsprogram DISGEN.

3) Mest fyldige slektstavle innen 10 generasjoner produsert ved hjelp av EDB:

Alf Christophersen, Norge med "Slektstavle over Anders Hansen Juels etterkommere" - slektsprogram DISGEN.

Jurien besto av Finn Andersen, Danmark; Leif Methner, Finland; Sture Bjelkåker, Sverige og Wilhelm Færden, Norge. Jurien var ensstemmig i sine avgjørelser.

Vi gratulerer vinnerne og takker deltagerne for den utviste interesse.

De innsendte slektsbøker og ane- og slektstavler ble inngående studert av symposiedeltagerne og ga dem verdifulle impulser.

Premien i klasse 1) var slektsforskningsprogrammet FAMILY EDGE PLUS, som i ny norsk versjon ble demonstrert på symposiet, hvor det vakte stor oppmerksomhet. Premien var en presang fra forhandlerne av programmet Flemming Graversen og Tom Laget.

Premien i klasse 2) og 3) var Per Sandals bok av iår "PÅ LEIT ETTER SLEKTA" (175 sider).

Per Sandal er førsteamanuensis ved Sogn og Fjordane Distriktshøgskule, Sogndal og omtaler DIS-Norge på side 39 i sin bok. Bøkene var en gave fra forlaget Det Norske Samlaget og forfatteren.

Vi takker giverne for disse fine, aktuelle og interessante premiene til konkurransen vår.

WILHELM FÆRDEN

DISBYT - NÅ OGSÅ TILGJENGELIG FOR NORGE.

ALF CHRISTOPHERSEN

Etter å ha testet DISBYT programmet som er omtalt i referatet fra 5. Nordiske symposium for Databehandling i Slektsforskningen, kan Gunnar Aabøe fortelle at han nå etter nyttår er klar til å ta imot dine data for samkjøring med DISBYT databasen. For deg som er bruker av Disgen v. 5, er det forholdsvis enkelt å bidra. Du starter Disgen og går til menyen for Listor og aktiverer valget "Innstilling Utdrag". Når du nå får opp menyen trykker du <F7> og gi ditt medlemsnr i DIS-Norge. På årets (1992) kontingentgiro vil du ha blitt tildelt et nytt medlemsnr. Dette skal brukes. Trykk deretter på <CR> for å aktivisere valget. Gå nå opp til valget Utdrag og velg utdraget som du ønsker. Normalt vil dette være det nederste valget, "Utdrag av valgte flokker". Hvis du ikke ønsker utdrag av alle flokkene trykker du på <F4> for å deaktivisere alle valg og gå så manuelt gjennom alle filbeskrivelser for å velge ut de du ønsker. Dette foretas ved å trykke på <Space> for hver fil du ønsker å ta med. Trykk deretter på <CR> for å starte utdraget. Du vil finne resultatet på en fil ved navn FLKREG.RGU. Kopier denne over på en diskett og send til Gunnar Aabøe, 3766 Sannidal vedlagt kr 25 i frimerker for returporto og arbeid.

Hvis du har et annet program enn DISGEN kan du bidra med ditt register ved å sende det inn på GEDCOM format. Informasjonen som benyttes er **Etternavn, Sted og Årstall** for hver begivenhet. Programmet DBGED legger på informasjonen om medlemsnr. Husk at feltet for årstall må kun inneholde årstall, evt. på formen År1-År2. Tekst som Ca., før etc. må ikke være lagret i datofeltet, men i felt tilknyttet begivenheten.

Hvis det er ting du lurer på kan det nok lønne seg å kontakte Gunnar skriftlig eller pr BBS før du lager og sender avgårde en fil med ubrukelige opplysninger.

For at programmet skal ha sjanse til å gjenkjenne sted bør man følge følgende registreringsmåte for stedsnavn brukes:

[Plass,] Gård, Sogn[, Fylke]

eller

[Plass,] Gård, Kommune[, Fylke]

Informasjon i klammeparenteser er ment bare innfylt hvis nødvendig. Det kan forekomme at samme prestesogn-navn forekommer i flere fylker. For at programmet skal vite hvilke fylke det er snakk om bør man ha føyet til en kode for det enkelt fylke. Hva koden skal være må avtales med Gunnar Aabøe.

Videre bør du ha tenkt gjennom hvorledes du skriver etternavn. En god ide er å registrere dem på formen <patronymikon> <slektsnavn/gårdsnavn>.

Hvis du kjenner til slektninger i andre land som ønsker å samkjøre sine opplysninger om norske aner, så gi varsel om muligheten for å kjøre mot vår DISBYT database. Vi kommer til å åpne muligheter for å kjøre mot databasen også for personer i inn- og utland som ikke er medlem. Når det gjelder pris for ikke-medlemmer, ta kontakt med Gunnar Aabøe pr brev, adresse 3766 Sannidal. Man vil da få tildelt et kjørenummer som skal brukes i all fremtidig korrespondanse. Husk å oppgi dette nummer ved evt. senere innmeldelse i DIS-Norge.

Har du aner i Sverige, bør du kanskje kjenne til muligheten for å kjøre dine data mot basen i Sverige. Lag utdraget **kun** på dine svenske aner og send dette til Olof Cronberg, S. Järnvägsg. 21A, S-35 234 VÄXJÖ og legg ved internasjonale svarkuponger SEK 50 til dekning av omkostninger ved kjøring samt retur av resultater.

ENJOY!

FORSKER REGISTER

HVEM FORSKER HVA

I tillegg til å ha utviklet et program for samkjøring av genealogisk informasjon, har Olof Cronberg utviklet et program for å lage en database over Hvem forsker Hva. Vi håper å kunne ta i bruk dette programmet i løpet av våren. Plassering av databasen er usikker ennå, men regnes løst i løpet av februar. Har du ønsker om å gi informasjon om hvilke slekter du forsker, ta kontakt med foreningen!

MEDLEMSVERVING

Savner du kjentfolk som du vet interesserer seg for bruk av EDB i slektsforskning på medlemslisten i nr 2/1991? Da bør du sikkert kontakte dem og fortelle om vår forening og anbefale et medlemskap.

Kan hende finner du nye navn i distriktet ditt i listen nevnt der? Kanskje dere burde danne en lokalforening. Isåfall, kontakt oss for å diskutere dette nærmere. En lokalforening kan være greit hvis man ønsker å gå sammen om å lære seg bruk av EDB verktøy i slektsforskningen. Kanskje dere kunne danne brevring eller noe liknende. Det er ditt initiativ det kommer an på. Ta kontakt med oss for nærmere opplysninger. For Telemarksregionen er det Gunnar Aabøe som er kursansvarlig; på Østlandet og landet ellers Alf Christophersen.

ØNSKES KJØPT

REFERANSE 1/4

BRUKT PC MED MODEM

ønskes kjøpt av vararepresen-
tant i styret, Anne Blakkestad.
Har du en fullt brukbar PC
som du gjerne vil kvitte deg
med for en rimelig penge,
kontakt Anne Blakkestad pr
telefon eller pr. brev. Adresse
og telefonnr, se 3. side i dette
tidsskrift.

ØNSKES SOLGT

ETTERLYSINGER

OVERSIKT OVER BBS'ER SOM KJØRER SLEKT-KONFERANSEN

OSLO: Thunderball Cave, Tlf: 02 56 70 17 og 02 56 70 18
Inka BBS, tlf: 02 11 38 78

BERGEN: Unibase TBK-Bergen, Tlf: (05) 94 82 98 / 94 83 38

LYNGDAL: Southboard BBS, Tlf: 043 43880 (fire linjer)

SANDEFJORD: Dasan Databank, Tlf: 034 59530 / 034 58377 / 034 58662

BODØ: Midnight Sun BBS, Tlf: 081 84545 / 081 84645

KRAGERØ: Slechts-Forum BBS, Tlf: 03 990 991

DANMARK: Dansk Telecom Service, Tlf: +45-31-514043

SVERIGE: M*U*R*P*H*Y*S, tlf +46-62013796

ADRESSER TIL DE ANDRE NORDISKE FORENINGENE:

Föreningen DIS
Sandgatan 10kv
S-582 35 LINKÖPING
Sverige

Datateknik för Släktsforskningen
Box 264
SF-00171 HELSINGFORS
Finland

DIS-Danmark
Formann Svend-Erik Christiansen
Hvedebjergvej 24
DK-8220 BRABRAND
Danmark

DIS-Väst
Formann Karl-Erik Lerbro
Villag. 35
S-511 56 KINNA
Sverige

DIS-Öst
Formann Göran Tengnér
Kyrkvägen 13
S-182 74 STOCKSUND
Sverige

C

RETURADRESSE:

DIS-Norge
Pb. 47
1430 ÅS

MØTEAGENDA

ÅRSMØTE 1992

holdes i Universitetsbiblioteket, Drammensvn. 42, 0255 Oslo **torsdag 13. Februar 1992** kl 1900.
Biblioteket vil gi en spesiell orientering med omvisning kl 1900 til medlemmene. Ca. kl 2100
starter ordinær generalforsamling. **MERK TID!!**

ÅPENT MEDLEMSMØTE

TORS DAG 12 MARS 1992 KL 1900
UNIVERSITETET I OSLO, BLINDERN

ÅPENT MEDLEMSMØTE

TORS DAG 14. MAI 1992 KL 1900
MØTESTED I REGIONEN TELEMARK-VESTFOLD

6. NORDISKE SYMPOSIUM FOR DATABEHANDLING I SLEKTSFORSKNINGEN

ØSTRE HELSINGFORS, FINLAND, 7-8 NOVEMBER 1992

GOD JUL
OG
GODT NYTTÅR!